

BS/37/2011

WPROWADZENIE EURO W POLSCE

– AKCEPTACJA, SKUTKI,

UWARUNKOWANIA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Perspektywa przystąpienia Polski do strefy euro raczej się w ostatnich dwóch latach oddaliła, niż przybliżyła. Według obliczeń Ministerstwa Finansów, oczekiwana przez rynek finansowy data przyjęcia euro jest jeszcze odległa: wyznaczana dopiero na lata 2020–2021¹. Mimo nieokreślonego i najprawdopodobniej odległego jeszcze terminu wprowadzenia euro, Polska przystępując do UE zobowiązała się do przyjęcia wspólnej waluty. Nadal jest to jeden z ważnych celów stawianych sobie przez rząd. Realizacji tego celu służą m.in. działania zmierzające do ograniczenia zadłużenia publicznego i zmniejszenia deficytu budżetowego. Aby wzmocnić naszą wiarygodność i pozycję w Unii, Polska zdecydowała się także na przystąpienie do Paktu Euro Plus, który zakłada ściślejszą koordynację w zakresie polityki ekonomicznej państw do niego należących w celu podniesienia konkurencyjności ich gospodarek.

KORZYSTANIE Z EURO

Ogółem niemal jedna trzecia dorosłych Polaków (31%) korzystała ze wspólnej waluty². Najwięcej badanych (30%) deklaruje, że zdarzało im się płacić lub otrzymywać płatności w euro gotówką, a co dziewiąty (11%) dokonywał transakcji bezgotówkowych w tej walucie. Mniej osób (4%) ma konto lub lokatę bankową w euro, a tylko nieliczni respondenci (niepełna 1%) deklarują, że zaciągnęli kredyt w tej walucie.

¹ Por. Ministerstwo Finansów „Monitor konwergencji nominalnej”, marzec 2011, dostępny na stronie internetowej Ministerstwa www.mf.gov.pl

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (250) przeprowadzono w dniach 3–9 marca 2011 roku na liczącej 950 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

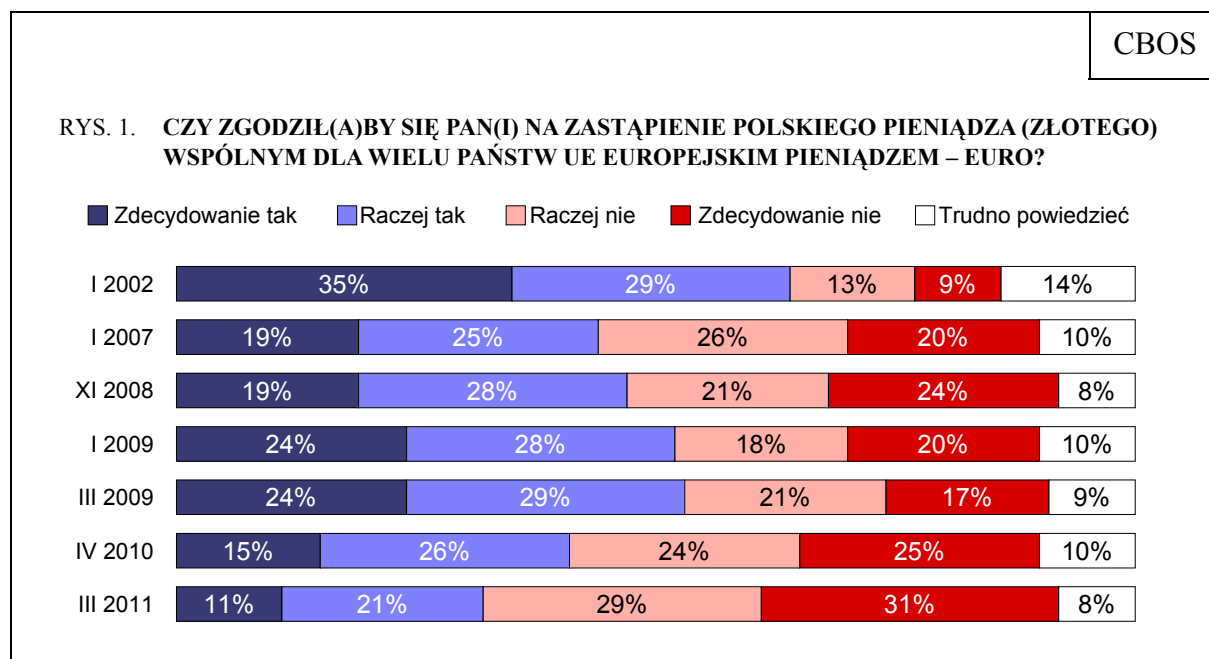
		CBOS
Czy zdarzało się, że Pan(i) osobiście:		
	Odpowiedzi twierdzące	
– płacił(a) lub otrzymywał(a) płatności w euro gotówką		30%
– dokonywał(a) transakcji bezgotówkowych w euro: płacił(a) Pan(i) kartą płatniczą/kredytową w euro, wykonywał(a) Pan(i) przelewy w euro		11%
Czy ma Pan(i):		
– konto lub lokatę bankową w euro		4%
– kredyt w euro		poniżej 1%
KORZYSTAJĄCY Z EURO OGÓLEM		31%

Z euro najczęściej korzystają ludzie młodzi – od 18 do 24 roku życia (ogółem 46%) i nieco starsi, w wieku 25–34 lata (50%), mieszkańcy dużych, ponadpółmilionowych miast (46%) oraz, przede wszystkim, osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (57% badanych z wyższym wykształceniem, 54% ankietowanych o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł). W grupach społeczno-zawodowych są to kadra kierownicza i inteligencja (55%) oraz właściciele firm (60%).

POPARCIE DLA WPROWADZENIA EURO

W 2002 roku – jeszcze przed wejściem Polski do Unii Europejskiej, ale tuż po wprowadzeniu euro w większości krajów ówczesnej Piętnastki – niemal dwie trzecie Polaków (64%) wyrażało zgodę na zastąpienie złotego europejskim pieniądzem. Już po akcesji poparcie dla przystąpienia naszego kraju do strefy euro wyraźnie osłabło. W latach 2007–2008 odsetki zwolenników i przeciwników przyjęcia tej waluty były zbliżone. W pierwszym kwartale 2009 roku, po przystąpieniu Słowacji do strefy euro i w okresie dyskusji nad możliwością i zasadnością szybkiego przyjęcia euro przez Polskę, poparcie dla wprowadzenia wspólnej waluty europejskiej zwiększyło się do 52%–53%. Wówczas euro mogło być postrzegane jako pieniądz bardziej stabilny niż złoty i – w obliczu narastającego kryzysu gospodarczego na świecie – dający większe poczucie bezpieczeństwa ekonomicznego i finansowego. W ostatnich dwóch latach poparcie dla wprowadzenia w Polsce euro stopniowo maleje. Obecnie za przyjęciem przez nasz kraj wspólnej europejskiej waluty opowiada się już tylko niespełna co trzeci Polak (32%, o 9 punktów mniej niż w kwietniu 2010 roku i o 21 punktów mniej niż w marcu 2009 roku). Przeciw temu

posunięciu jest obecnie 60% badanych (o 11 punktów więcej niż rok temu i o 22 punkty więcej niż przed dwoma laty).

Niechętny stosunek do przyjęcia euro przeważa w zdecydowanej większości analizowanych grup społeczno-demograficznych. Minimalnie więcej zwolenników wspólnej waluty niż jej przeciwników jest wśród badanych z wyższym wykształceniem (odpowiednio: 49% i 47%) oraz wśród osób względnie dobrze sytuowanych: o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (odpowiednio: 50% i 47%). Szczególnie przychylnym nastawieniem wobec przystąpienia Polski do strefy euro wyróżnia się kadra kierownicza i inteligencja (57% zwolenników). Stosunkowo często za przyjęciem wspólnej waluty opowiadają się także badani od 25 do 34 roku życia (44%) oraz mieszkańcy dużych, ponadpółmilionowych miast (41%). Z kolei najmniej zwolenników tego projektu jest wśród ludzi starszych – mających 65 lat i więcej (25%), mieszkańców wsi i małych miast (po 27%), ankietowanych z wykształceniem podstawowym (23%) i zasadniczym zawodowym (25%) oraz osób żyjących gorzej niż przeciętnie, przede wszystkim tych, które określają sytuację swojego gospodarstwa domowego jako złą (21%). W grupach społeczno-zawodowych są to rolnicy (23%), a wśród biernych zawodowo – renciści (20%) i emeryci (26%).

Stosunek do przyjęcia przez Polskę europejskiej waluty wiąże się z preferencjami partyjnymi. Najwięcej zwolenników wprowadzenia euro jest wśród sympatyków PO. Jednak także wśród nich trudno mówić o jednoznacznie przychylnym nastawieniu do europejskiej

waluty. W elektoratach pozostałych głównych ugrupowań politycznych, zwłaszcza PiS i PSL, dominuje sprzeciw wobec przyjęcia przez Polskę euro.

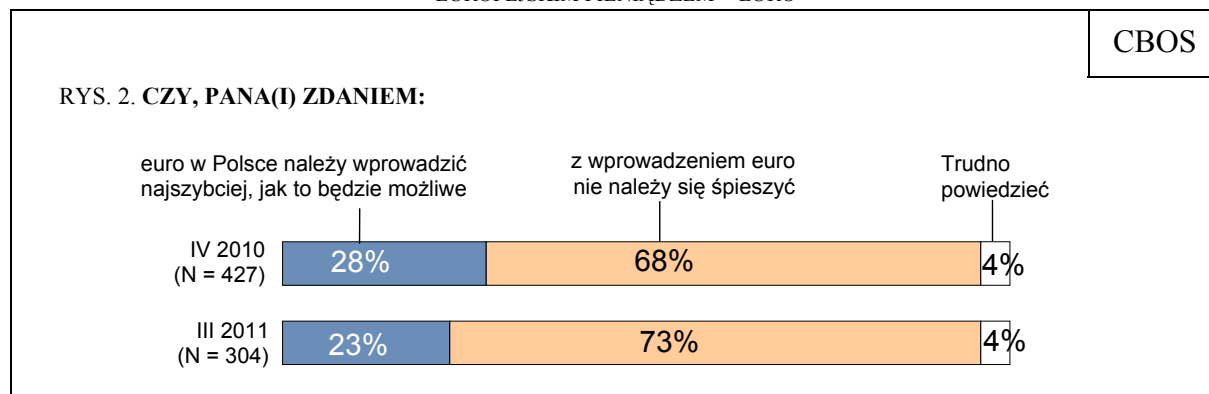
Tabela 1

Potencjalne elektoraty	Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE europejskim pieniądzem – euro?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	48	46	6
SLD	39	55	6
PSL*	17	74	9
PiS	15	78	7

* Dane dotyczące elektoratu PSL należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę zwolenników tej partii w badanej próbie

W ostatnim czasie obserwujemy nie tylko spadek społecznego poparcia dla wprowadzenia euro w naszym kraju. Osoby przekonane co do zasadności przyjęcia wspólnej waluty częściej niż rok temu sądzą, że nie należy się z tym spieszyć. Tego zdania jest już blisko trzy czwarte zwolenników przyjęcia euro (73%). Za możliwie najszybszym terminem przystąpienia do strefy euro opowiada się mniej niż jedna czwarta osób popierających tę decyzję (23%).

ODPOWIEDZI OSÓB ZGADZAJĄCYCH SIĘ NA ZASTĄPIENIE ZŁOTEGO WSPÓLNYM DLA WIELU PAŃSTW UE EUROPEJSKIM PIENIĄDZEM – EURO

PRZEWIDYWANE SKUTKI WPROWADZENIA EURO

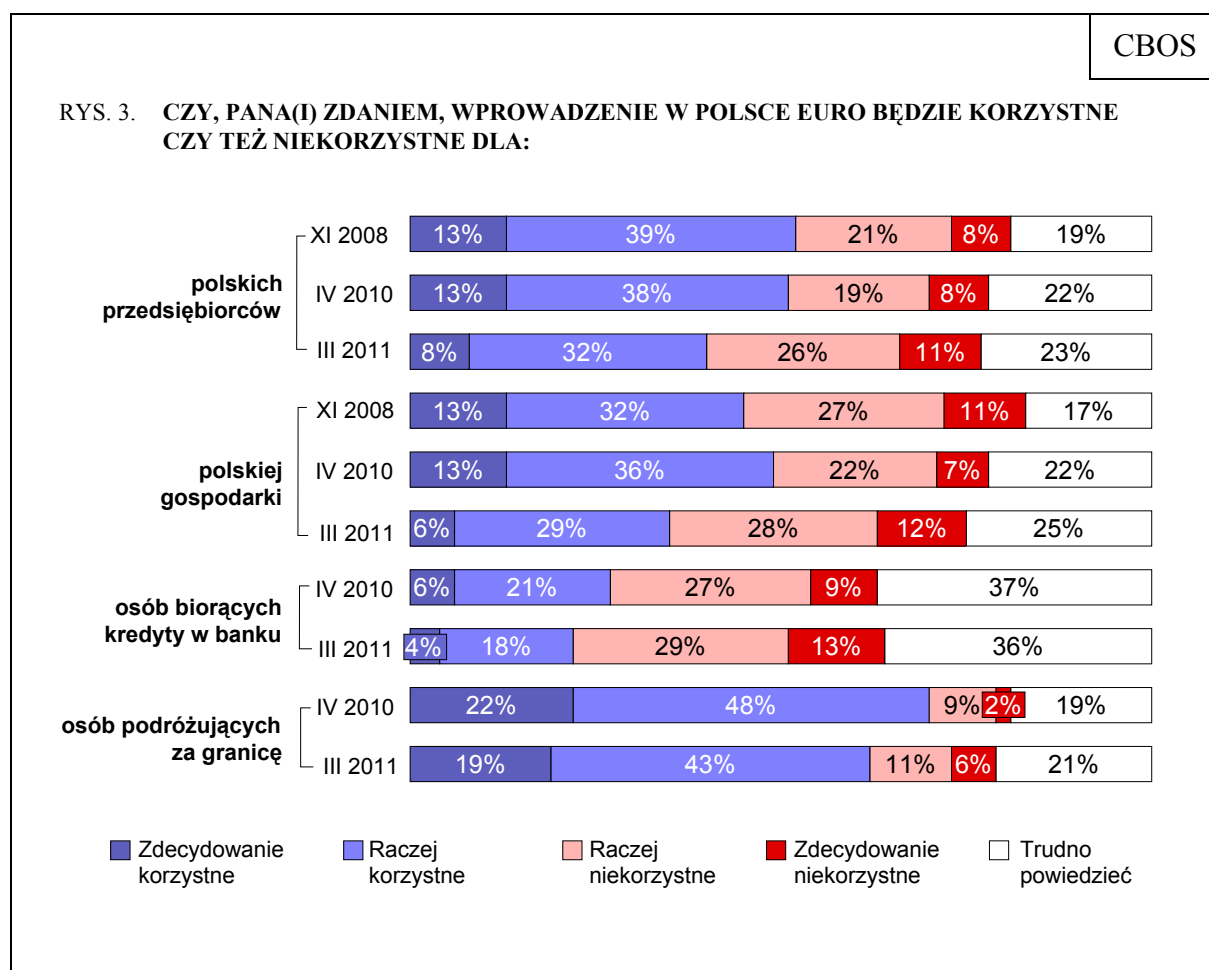
W ciągu ostatniego roku znacząco pogorszyły się postrzegane skutki przystąpienia Polski do strefy euro.

Narasta niepokój o ekonomiczne następstwa przystąpienia naszego kraju do strefy euro. Obecnie tylko nieco ponad jedna trzecia dorosłych Polaków (35%, o 14 punktów mniej niż rok temu) wierzy, że nasz kraj odniesie gospodarcze korzyści z przyjęcia wspólnej waluty.

Przeważają obawy, że w wyniku tej decyzji Polska raczej straci, niż zyska – tego zdania jest obecnie 40% badanych, o 11 punktów więcej niż w kwietniu 2010 roku.

O ile jeszcze rok temu ponad połowa Polaków uważała, że przyjęcie wspólnej waluty będzie korzystne dla polskich przedsiębiorców, o tyle obecnie opinię tę wyraża dwie piąte (40%, o 11 punktów mniej niż w kwietniu 2010 roku). Z 27% do 37% wzrósł odsetek badanych spodziewających się raczej negatywnych skutków wprowadzenia euro dla przedsiębiorców.

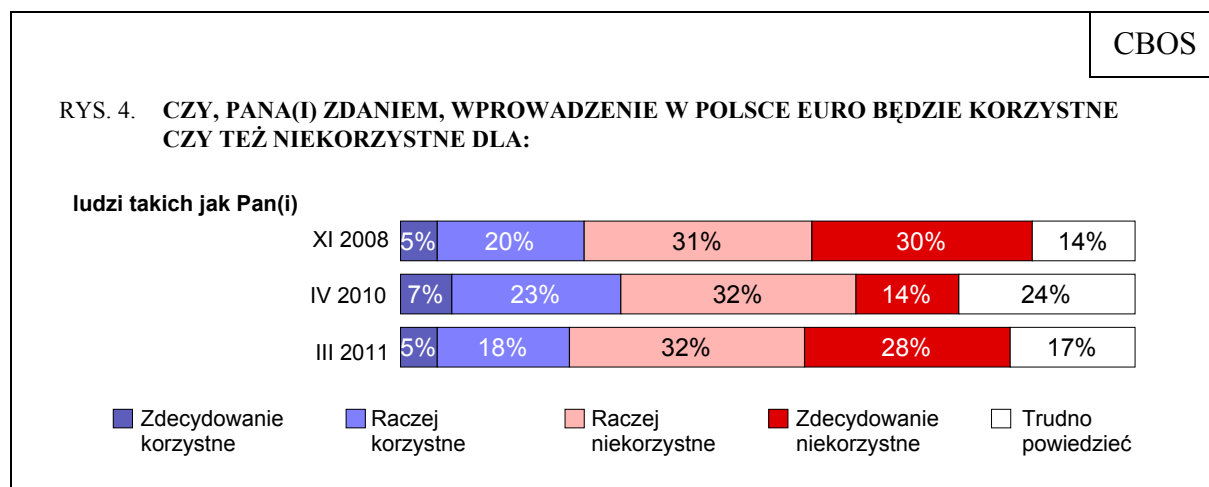
Nadal dużą niepewność wywołują skutki wprowadzenia euro dla kredytobiorców. Ponad jedna trzecia ankietowanych (36%) nie wie, czy zyskają oni czy też stracą na zmianie waluty. Ci, którzy mają sprecyzowaną opinię w tej kwestii, coraz częściej spodziewają się, że osoby zaciągające lub spłacające kredyty będą w gorszej sytuacji niż obecnie (sądzi tak 42% badanych, o 6 punktów więcej niż rok temu). Korzyści dla kredytobiorców spodziewa się tylko 22% ankietowanych (o 5 punktów mniej niż w ubiegłym roku).

W opinii społecznej stosunkowo najczęściej na wprowadzeniu wspólnej waluty skorzystają podróżujący za granicę. Na fali rosnącego zaniepokojenia przewidywanymi rezultatami opinie o skutkach wejścia Polski do strefy euro dla osób wyjeżdżających za granicę także się jednak pogorszyły: niespełna dwie trzecie badanych (62%, o 8 punktów mniej niż rok temu) uważa, że przyjęcie wspólnej waluty będzie dla nich korzystne, a co szósty (17%, o 6 punktów więcej niż poprzednio) jest przeciwnego zdania.

Stosunkowo najgorzej postrzegane są następstwa przystąpienia do strefy euro dla ogółu Polaków. Od ubiegłego roku obawy przed negatywnymi efektami wprowadzenia euro dla przeciętnego Polaka wyraźnie się nasiliły. Większość badanych (60%, o 14 punktów więcej niż rok temu) sądzi, że ludzie tacy jak oni stracą na zamianie złotego na euro, pozytywnych następstw w tym względzie spodziewa się zaledwie 23% respondentów (spadek o 7 punktów).

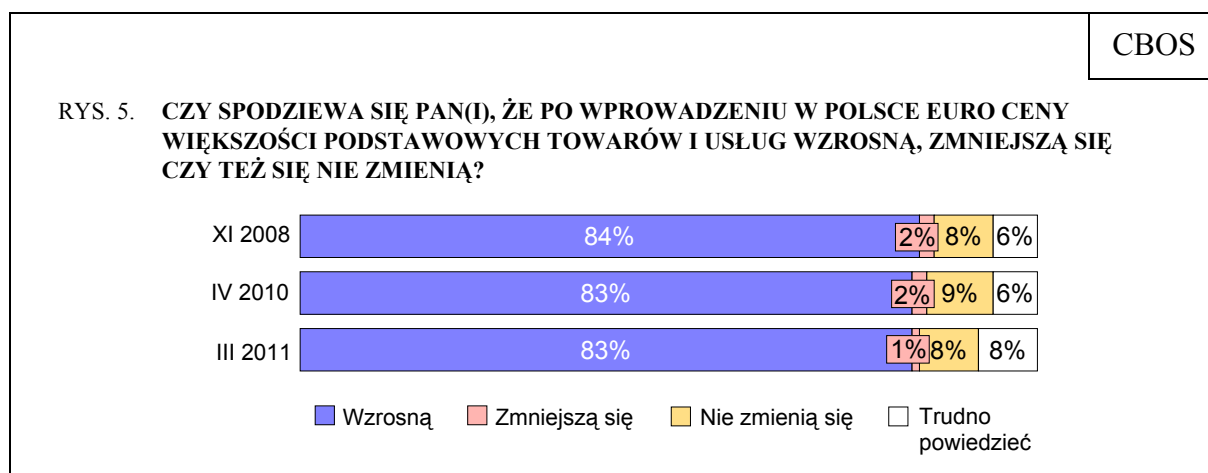
Obawy przed skutkami, jakie wprowadzenie euro będzie miało dla ludzi, przeważają niemal we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych.

Przewidywania dotyczące skutków wprowadzenia europejskiej waluty silnie wiążą się ze stosunkiem do przystąpienia naszego kraju do strefy euro. Zwolennicy i przeciwnicy przyjęcia przez Polskę euro diametralnie odmiennie zapatrują się na skutki tej decyzji. Większość respondentów popierających wprowadzenie euro uważa, że będzie to korzystne dla polskiej gospodarki (73%), przedsiębiorców (70%) oraz – przede wszystkim – ludzi podróżujących za granicę (87%). Niemal połowa zwolenników wprowadzenia euro (45%) sądzi, że na zmianie waluty zyskają także kredytobiorcy; blisko dwie trzecie (63%) wierzy, że skorzystają na tym ludzie tacy jak oni. Przewidywania przeciwników tego projektu

są na ogół pesymistyczne. Ich zdaniem, wprawdzie pozytywne efekty wprowadzenia euro odczują ci, którzy wyjeżdżają za granicę (52%), jednak negatywnych skutków będzie więcej. Przeważająca grupa uważa, że przyjęcie euro będzie niekorzystne dla gospodarki (60%), przedsiębiorców (53%) oraz dla osób biorących kredyty w banku (56%). Zdecydowana większość przeciwników wprowadzenia wspólnej waluty (87%) przewiduje, że ludzie tacy jak oni stracą w wyniku tej decyzji.

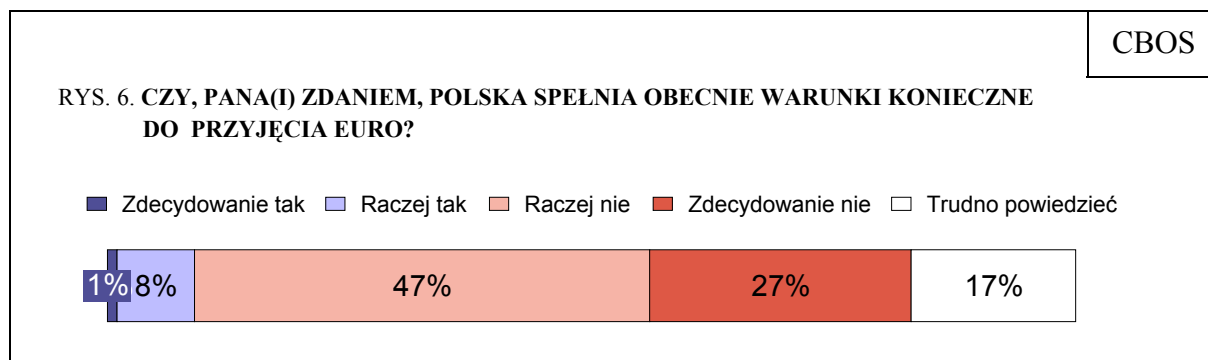
Opinia o niekorzystnych skutkach przystąpienia do strefy euro dla większości społeczeństwa najprawdopodobniej wynika m.in. z niemal powszechnie wyrażanego przekonania, że po wprowadzeniu w Polsce europejskiej waluty ceny większości towarów i usług wzrosną (83%).

PRZYGOTOWANIE POLSKI DO PRZYJĘCIA EURO

Polska nie spełnia obecnie przyjętych na mocy traktatu z Maastricht kryteriów konwergencji, a więc wymogów umożliwiających przyjęcie wspólnej waluty. Największym problemem w tej chwili jest brak stabilności finansów publicznych, co spowodowało objęcie Polski procedurą nadmiernego deficytu. Zgodnie z przyjętymi założeniami, nasz kraj powinien do końca 2012 roku ograniczyć zbyt wysoki deficyt sektora finansów publicznych (do 3% PKB).

Większość Polaków (74%) ma świadomość, że Polska nie spełnia obecnie warunków koniecznych do przyjęcia wspólnej waluty. Zaledwie 9% badanych sądzi, że nasz kraj jest gotowy do wprowadzenia euro.

Ankietowani popierający przystąpienie Polski do strefy euro nieco lepiej niż ci, którzy są temu przeciwni, oceniają gotowość naszego kraju do przyjęcia wspólnej waluty. Niemniej jednak przekonanie, że Polska nie jest obecnie przygotowana do przystąpienia do strefy euro, wyraża nie tylko większość przeciwników tej decyzji, ale także większość jej zwolenników.

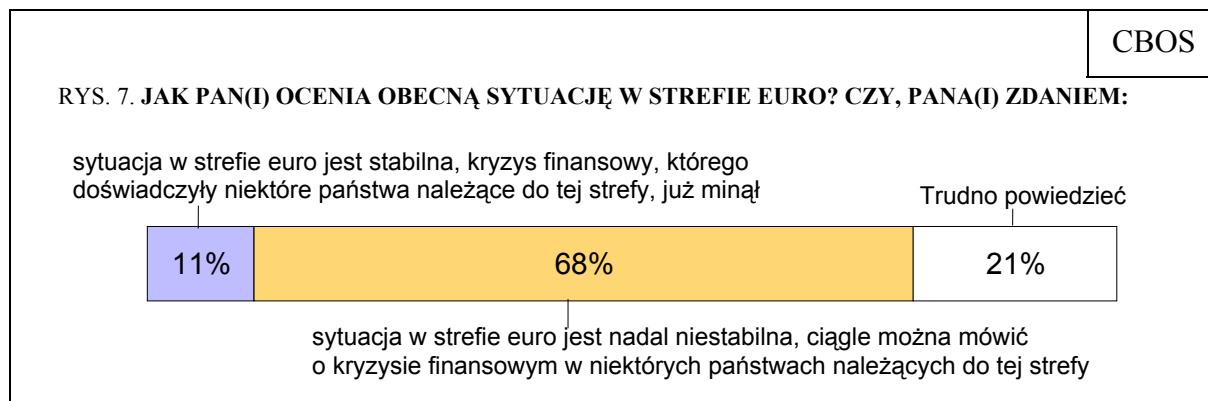
Tabela 2

Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE europejskim pieniądzem – euro?	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska spełnia obecnie warunki konieczne do przyjęcia euro?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	19	72	9
Nie	5	78	17
Trudno powiedzieć	6	55	39

KRYZYS W STREFIE EURO

Od dłuższego czasu niektóre kraje Unii Europejskiej borykają się z kryzysem finansowym. Rok temu przed groźbą bankructwa stanęła Grecja, ostatnio Portugalia. Generalnie, państwa należące do strefy euro mają problemy z przestrzeganiem zasad leżących u podstaw unii monetarnej. Jak podała w ubiegłym roku Agencja Bloomberg, tylko dwa kraje eurolandu (Finlandia i Luksemburg) miały deficyt niższy niż 3 proc. PKB i dług publiczny mniejszy niż 60 proc. PKB przez cały okres istnienia wspólnej waluty. W związku z tym planowane są zmiany w Pakcie Stabilności i Rozwoju, mające wymusić przestrzeganie przez państwa unijne zasad dyscypliny finansowej. Niestabilność strefy euro sprzyja obawom o jej przyszłość.

Ponad dwie trzecie badanych (68%) sądzi, że sytuacja w strefie euro jest nadal niestabilna i ciągle można mówić o kryzysie finansowym w niektórych państwach do niej należących. Tylko 11% respondentów uważa, że sytuacja w strefie euro ustabilizowała się, a kryzys finansowy, którego doświadczyły niektóre państwa, został zażegnany.

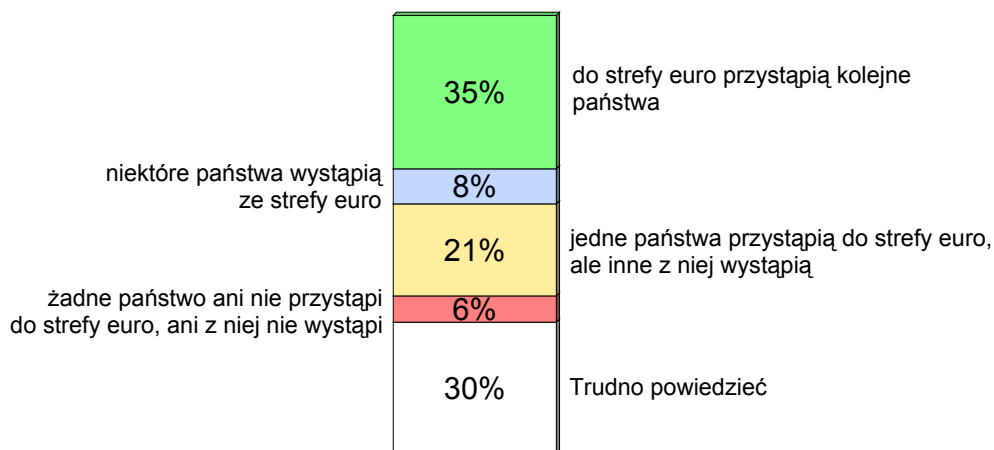
Zwolennicy wprowadzenia w Polsce euro tylko nieznacznie bardziej optymistycznie niż jego przeciwnicy oceniają sytuację w strefie euro. W jednej i drugiej grupie wyraźnie dominuje przekonanie, że ciągle można mówić o kryzysie w niektórych krajach do niej należących.

Tabela 3

Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE europejskim pieniądzem – euro?	Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację w strefie euro? Czy, Pana(i) zdaniem:		
	sytuacja w strefie euro jest stabilna, kryzys finansowy, którego doświadczyły niektóre państwa należące do tej strefy, już minął	sytuacja w strefie euro jest nadal niestabilna, ciągle można mówić o kryzysie finansowym w niektórych państwach należących do tej strefy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	18	70	12
Nie	8	69	23
Trudno powiedzieć	7	51	42

Mimo trudnej sytuacji w niektórych krajach eurolandu Polacy raczej nie mają poczucia, że jego przyszłość jest zagrożona. Przeważa przekonanie, że mimo obecnego kryzysu strefa euro będzie się raczej powiększać, niż kurczyć. Więcej niż co trzeci badany (35%) uważa, że w ciągu najbliższych pięciu lat wspólną walutę przyjmą kolejne państwa. Tylko 8% respondentów sądzi, że strefa euro się zmniejszy, ponieważ część państw zrezygnuje ze wspólnej waluty. Nieco więcej niż jedna piąta ankietowanych (21%) jest zdania, że w najbliższych latach niektóre państwa wystąpią ze strefy euro, ale inne do niej przystąpią. Żadnych zmian nie przewiduje 6% badanych.

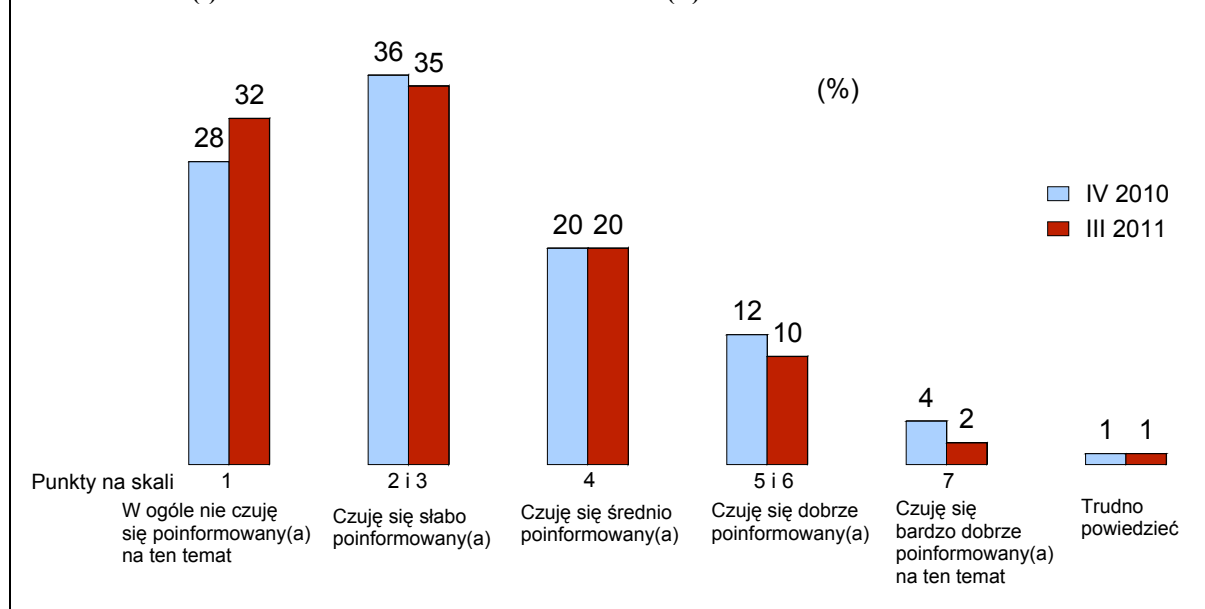
RYS. 8. JAK PAN(I) SĄDZI, JAKA BĘDZIE PRZYSZŁOŚĆ STREFY EURO, OBEJMUJĄCEJ WSZYSTKIE PAŃSTWA, KTÓRE PRZYJĘŁY EUROPEJSKĄ WALUTĘ? CZY, PANA(I) ZDANIEM, W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH PIĘCIU LAT:

POCZUCIE POINFORMOWANIA O WPROWADZENIU W POLSCE EURO

Stopień poinformowania Polaków o planowanym wprowadzeniu euro jest niewielki. Co więcej, w ciągu ostatniego roku nie tylko się nie zwiększył, ale przeciwnie – zmalał. Prawie co trzeci respondent (32%) w ogóle nie jest zorientowany w tej kwestii, a nieco więcej niż jedna trzecia badanych (35%) ma słabą orientację. Dobrze lub bardzo dobrze poinformowanych – we własnym odczuciu – jest zaledwie 12% ankietowanych.

RYS. 9. JAK BY PAN(I) OKREŚLIŁ(A) STOPIEŃ SWOJEGO POINFORMOWANIA NA TEMAT PLANOWANEGO WPROWADZENIA W POLSCE EURO? ODPOWIEDZI PROSZĘ ZAZNACZYĆ NA 7-PUNKTOWEJ SKALI, NA KTÓREJ 1 OZNACZA, ŻE W OGÓLE NIE CZUJE SIĘ PAN(I) POINFORMOWANY(A) NA TEN TEMAT, A 7 – ŻE CZUJE SIĘ PAN(I) BARDZO DOBRZE POINFORMOWANY(A)

Najgorzej poinformowani o planowanym wprowadzeniu euro czują się ludzie starsi, badani słabiej wykształceni (z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym) oraz, co za tym idzie, gorzej sytuowani. W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani.

Stopień swojego poinformowania o planowanym wprowadzeniu euro relatywnie najlepiej oceniają młodszy respondenci (szczególnie uczniowie i studenci), ankietowani z wyższym wykształceniem oraz badani stosunkowo dobrze sytuowani. Jednak i w tych grupach wyraźnie więcej jest osób mających poczucie niedostatecznego poinformowania w tej kwestii niż dobrze zorientowanych.

Brak rzetelnej i wiarygodnej informacji na temat zasad przyjęcia wspólnej waluty oraz przewidywanych skutków tej decyzji może wywoływać poczucie niepewności i obawy, co na pewno nie sprzyja poparciu dla tego projektu. Przeciwnicy przystąpienia Polski do strefy euro czują się gorzej poinformowani w kwestii wprowadzenia euro niż jego zwolennicy. Prawie trzy czwarte z nich (ogółem 72%) określa stopień swojego poinformowania na ten temat jako co najwyżej słaby. Jednak dalece niezadowolający jest także stan poinformowania zwolenników przyjęcia wspólnej waluty – ogółem ponad połowa z nich (55%) twierdzi, że w najlepszym razie słabo orientuje się w tej kwestii.

Tabela 4

Jak by Pan(i) określił(a) stopień swojego poinformowania na temat planowanego wprowadzenia w Polsce euro?	Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE europejskim pieniądzem – euro?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
W ogóle nie czuję się poinformowany(a) na ten temat	17	38	48
Czuję się słabo poinformowany(a)	38	34	32
Czuję się średnio poinformowany(a)	27	17	9
Czuję się dobrze poinformowany(a)	14	8	6
Czuję się bardzo dobrze poinformowany(a) na ten temat	3	2	1
Trudno powiedzieć	1	1	4
	100	100	100

KORELATY POPARCIA WPROWADZENIA W POLSCE EURO

Jak wynika z analiz, stosunek do wprowadzenia w Polsce euro jest skorelowany przede wszystkim z oceną skutków tej decyzji, w tym głównie w wymiarze osobistym. Poparcie dla przystąpienia naszego kraju do strefy euro łączy się zatem w głównej mierze z przeświadczeniem, że zmiana waluty będzie korzystna dla respondenta. Akceptacja wprowadzenia euro silnie wiąże się też z przekonaniem, że na tym posunięciu skorzysta polska gospodarka, przedsiębiorcy, kredytobiorcy, osoby podróżujące za granicę.

Istotne znaczenie, choć już mniejsze niż oczekiwania co do następstw przyjęcia euro, ma także stosunek do rządu, w tym głównie opinie o jego polityce gospodarczej, postrzeganie sytuacji w kraju i przewidywania w tym zakresie, ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego, poczucie poinformowania na temat wprowadzenia euro oraz opinie dotyczące tego, czy Polska spełnia warunki umożliwiające przyjęcie europejskiej waluty. Akceptacji wprowadzenia euro sprzyja zatem poparcie dla rządu i pozytywne oceny prowadzonej przezeń polityki gospodarczej, dobre oceny sytuacji w kraju i prognozy jej rozwoju, zadowolenie z warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego, poczucie dobrego poinformowania na temat planowanej zmiany waluty oraz przekonanie, że Polska spełnia wymogi konieczne do przyjęcia euro.

Nieistotny statystycznie okazał się natomiast związek między stosunkiem do wprowadzenia europejskiej waluty a postrzeganiem sytuacji w strefie euro.

Tabela 5

Korelaty poparcia wprowadzenia w Polsce euro	
	Wartość współczynnika R Pearsona*
Przekonanie o korzyściach z wprowadzenia euro dla ludzi takich jak respondent	0,71
Przekonanie o gospodarczych korzyściach z wprowadzenia euro	0,58
Przekonanie o korzyściach dla przedsiębiorców	0,48
Przekonanie o korzyściach z wprowadzenia euro dla osób biorących kredyty w banku	0,45
Przekonanie o korzyściach z wprowadzenia euro dla osób podróżujących za granicę	0,40
Pozytywna ocena polityki gospodarczej rządu	0,29
Przekonanie o wzroście cen po wprowadzeniu euro	- 0,24
Pozytywna ocena sytuacji gospodarczej w Polsce	0,24
Ogólna pozytywna ocena sytuacji w kraju	0,23
Poczucie słabego poinformowania o wprowadzeniu euro	- 0,22
Przekonanie, że Polska spełnia warunki konieczne do przyjęcia euro	0,22
Pozytywne przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji w Polsce	0,21
Dobra ocena warunków materialnych gospodarstwa domowego	0,20
Pozytywny stosunek do rządu Donalda Tuska	0,20

* Wszystkie korelacje istotne na poziomie 0,01

★

★

★

W ciągu ostatnich dwóch lat bardzo wyraźnie zmalało poparcie Polaków dla wprowadzenia w naszym kraju wspólnej europejskiej waluty. Malejące poparcie dla przystąpienia Polski do strefy euro można wyjaśniać na różne sposoby, wskazując przede wszystkim na wzrastające obawy z tym związane. Spadek akceptacji przyjęcia przez nasz kraj wspólnej waluty często bywa tłumaczony kryzysem finansowym w niektórych krajach eurolandu, co uświadomiło Polakom, że przystąpienie do strefy euro nie gwarantuje stabilności gospodarczej i finansowej państwa. Wydaje się jednak, że jest to tłumaczenie co najmniej niepełne. Jak wynika z analiz, większe znaczenie niż postrzeganie sytuacji w krajach strefy euro ma m.in. ocena sytuacji ekonomicznej w Polsce, a także zaufanie do polityki gospodarczej rządu. Pogarszające się w ostatnich miesiącach nastroje społeczne, w tym oceny sytuacji gospodarczej i spadek notowań rządu, z pewnością nie sprzyjały umacnianiu się społecznej akceptacji przystąpienia Polski do strefy euro. Większość Polaków ma świadomość, że nasz kraj nie jest przygotowany do wprowadzenia euro,

nie spełnia bowiem kryteriów konwergencji. W tej sytuacji Polacy mogą się czuć zdezorientowani co do planów rządu z tym związanych. Urealnienie celu, jakim jest wprowadzenie euro, bardziej precyzyjne określenie terminu tej operacji oraz klarowne przedstawienie drogi dojścia do euro, a więc lepsze poinformowanie na temat planowanej zmiany waluty mogłoby przyczynić się do wzrostu społecznego poparcia dla tego projektu.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1

		Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE pieniądzem - euro?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	60	8	950
Płeć	Mężczyźni	36	57	6	448
	Kobiety	28	62	9	502
Wiek	18-24 lata	35	57	8	114
	25-34	44	52	4	176
	35-44	29	62	9	134
	45-54	31	61	8	173
	55-64	29	61	10	176
	65 lat i więcej	25	67	8	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	64	9	358
	Miasto do 20 tys.	27	61	12	126
	20-100 tys.	36	57	8	190
	101-500 tys.	35	59	6	160
	501 tys. i więcej mieszk.	41	55	3	115
Wykształcenie	Podstawowe	23	69	8	226
	Zasadnicze zawodowe	25	65	10	229
	Średnie	34	57	9	324
	Wyższe	49	47	4	171
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	40	3	91
	Średni personel, technicy	32	58	10	40
	Pracownicy adm.-biurowi	39	47	14	68
	Pracownicy usług	27	61	12	54
	Robotnicy wykwalifikowani	28	63	9	114
	Robotnicy niewykwalifik.	33	59	8	38
	Rolnicy	23	62	15	51
	Pracujący na własny rach.	46	52	2	40
Bierni zawodowo	Renciści	20	76	4	74
	Emeryci	26	66	8	226
	Uczniowie i studenci	32	58	10	56
	Bezrobotni	31	65	5	57
	Gospodynie domowe i inni	35	60	6	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	38	52	9	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	30	62	8	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	44	49	7	209
	prywatnym gosp. rolnym	24	59	17	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	27	68	5	152
	501-750	27	64	9	132
	751-1000	23	67	11	169
	1001-1500	34	59	6	157
	Powyżej 1500 zł	50	47	2	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	71	8	130
	Średnie	26	66	8	501
	Dobre	46	46	8	320
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	69	3	36
	Raz w tygodniu	30	61	9	456
	1-2 razy w miesiącu	31	62	7	165
	Kilka razy w roku	37	55	8	199
	W ogóle nie uczestniczy	31	63	6	94
Poglądy polityczne	Lewica	40	55	5	174
	Centrum	33	59	8	294
	Prawica	36	59	4	263
	Trudno powiedzieć	19	66	14	219

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie euro będzie korzystne czy też niekorzystne dla polskiej gospodarki?			Liczba osób
		Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		35	40	25	950
Płeć	Mężczyźni	40	40	20	448
	Kobiety	30	40	29	502
Wiek	18-24 lata	37	51	12	114
	25-34	42	37	21	176
	35-44	37	43	20	134
	45-54	34	38	28	173
	55-64	34	39	27	176
	65 lat i więcej	28	37	35	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	43	31	358
	Miasto do 20 tys.	32	45	22	126
	20-100 tys.	36	32	32	190
	101-500 tys.	45	44	11	160
	501 tys. i więcej mieszk.	51	33	16	115
Wykształcenie	Podstawowe	23	42	35	226
	Zasadnicze zawodowe	34	39	27	229
	Średnie	36	43	21	324
	Wyższe	51	34	15	171
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	54	31	15	91
	Średni personel, technicy	40	40	20	40
	Pracownicy adm.-biurowi	42	44	14	68
	Pracownicy usług	29	46	25	54
	Robotnicy wykwalifikowani	33	39	29	114
	Robotnicy niewykwalifik.	38	42	20	38
	Rolnicy	22	42	36	51
	Pracujący na własny rach.	33	41	26	40
Bierni zawodowo	Renciści	22	47	31	74
	Emeryci	31	38	31	226
	Uczniowie i studenci	38	52	10	56
	Bezrobotni	45	30	25	57
	Gospodynie domowe i inni	31	48	21	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	38	42	20	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	41	26	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	45	34	21	209
	prywatnym gosp. rolnym	21	42	37	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	32	47	21	152
	501-750	27	52	20	132
	751-1000	30	49	21	169
	1001-1500	37	32	31	157
	Powyżej 1500 zł	52	33	14	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	50	29	130
	Średnie	31	41	28	501
	Dobre	47	35	18	320
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	38	39	36
	Raz w tygodniu	34	41	25	456
	1-2 razy w miesiącu	32	47	21	165
	Kilka razy w roku	44	32	24	199
	W ogóle nie uczestniczy	31	43	26	94
Poglądy polityczne	Lewica	36	48	17	174
	Centrum	40	41	18	294
	Prawica	43	40	18	263
	Trudno powiedzieć	18	34	48	219

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie euro będzie korzystne czy też niekorzystne dla osób biorących kredyty w banku?			Liczba osób
		Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		22	42	36	948
Płeć	Mężczyźni	27	40	33	447
	Kobiety	17	45	39	501
Wiek	18-24 lata	29	46	25	114
	25-34	29	37	34	175
	35-44	20	47	33	133
	45-54	20	45	34	173
	55-64	18	44	38	176
	65 lat i więcej	16	37	47	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	43	40	357
	Miasto do 20 tys.	20	48	32	126
	20-100 tys.	20	42	38	189
	101-500 tys.	29	41	31	160
	501 tys. i więcej mieszk.	32	37	31	115
Wykształcenie	Podstawowe	13	45	41	226
	Zasadnicze zawodowe	17	46	37	228
	Średnie	23	41	36	323
	Wyższe	36	36	28	171
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	31	30	91
	Średni personel, technicy	31	35	34	40
	Pracownicy adm.-biurowi	29	47	24	67
	Pracownicy usług	23	45	32	54
	Robotnicy wykwalifikowani	22	40	38	114
	Robotnicy niewykwalifik.	7	56	37	38
	Rolnicy	13	48	39	50
	Pracujący na własny rach.	35	34	32	40
Bierni zawodowo	Renciści	15	48	38	74
	Emeryci	14	41	45	226
	Uczniowie i studenci	26	49	26	56
	Bezrobotni	26	41	33	57
	Gospodynie domowe i inni	15	50	35	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	41	30	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	30	38	32	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	38	33	209
	prywatnym gosp. rolnym	16	47	37	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	17	50	32	152
	501-750	17	57	26	131
	751-1000	21	46	33	169
	1001-1500	23	41	36	157
	Powyżej 1500 zł	38	34	28	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	53	34	130
	Średnie	16	43	41	500
	Dobre	35	37	29	319
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	40	40	36
	Raz w tygodniu	22	42	36	454
	1-2 razy w miesiącu	19	51	30	165
	Kilka razy w roku	25	39	36	199
	W ogóle nie uczestniczy	18	38	44	94
Poglądy polityczne	Lewica	20	51	29	174
	Centrum	25	48	27	293
	Prawica	28	36	36	262
	Trudno powiedzieć	12	35	53	219

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie euro będzie korzystne czy też niekorzystne dla ludzi takich jak Pan(i)?			Liczba osób
		Korzystne	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		23	60	17	949
Płeć	Mężczyźni	28	57	15	448
	Kobiety	17	64	19	501
Wiek	18-24 lata	29	57	14	114
	25-34	36	49	15	176
	35-44	24	61	15	134
	45-54	19	62	18	173
	55-64	18	64	18	176
	65 lat i więcej	11	68	21	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	16	61	22	358
	Miasto do 20 tys.	18	68	14	126
	20-100 tys.	22	60	18	190
	101-500 tys.	31	58	12	159
	501 tys. i więcej mieszk.	36	55	10	115
Wykształcenie	Podstawowe	13	67	20	226
	Zasadnicze zawodowe	15	68	17	229
	Średnie	25	59	17	323
	Wyższe	40	46	14	171
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	46	41	13	91
	Średni personel, technicy	30	60	10	39
	Pracownicy adm.-biurowi	30	52	18	68
	Pracownicy usług	28	63	10	54
	Robotnicy wykwalifikowani	19	65	16	114
	Robotnicy niewykwalifik.	22	56	21	38
	Rolnicy	12	56	32	51
	Pracujący na własny rach.	35	52	12	40
Bierni zawodowo	Renciści	12	74	14	74
	Emeryci	13	66	21	226
	Uczniowie i studenci	26	60	14	56
	Bezrobotni	25	56	19	57
	Gospodynie domowe i inni	18	72	10	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	30	55	14	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	58	16	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	51	13	209
	prywatnym gosp. rolnym	13	51	37	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	15	70	15	152
	501-750	22	64	14	132
	751-1000	16	67	17	169
	1001-1500	22	62	15	156
	Powyżej 1500 zł	44	45	12	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	74	14	130
	Średnie	16	65	19	500
	Dobre	37	48	16	320
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	19	75	6	35
	Raz w tygodniu	19	63	18	456
	1-2 razy w miesiącu	21	61	18	165
	Kilka razy w roku	31	55	14	199
	W ogóle nie uczestniczy	24	56	20	94
Poglądy polityczne	Lewica	27	62	11	174
	Centrum	22	64	15	293
	Prawica	28	57	15	263
	Trudno powiedzieć	13	60	27	219

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska spełnia obecnie warunki konieczne do przyjęcia euro?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		9	74	17	950
Płeć	Mężczyźni	10	77	13	448
	Kobiety	9	71	20	502
Wiek	18-24 lata	8	81	11	114
	25-34	11	78	11	176
	35-44	11	74	15	134
	45-54	11	73	16	173
	55-64	9	75	16	176
	65 lat i więcej	6	65	29	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	69	23	358
	Miasto do 20 tys.	7	78	15	126
	20-100 tys.	10	75	15	190
	101-500 tys.	12	76	12	160
	501 tys. i więcej mieszk.	11	80	9	115
Wykształcenie	Podstawowe	7	62	32	226
	Zasadnicze zawodowe	11	73	17	229
	Średnie	9	79	12	324
	Wyższe	11	83	6	171
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	13	82	5	91
	Średni personel, technicy	9	77	14	40
	Pracownicy adm.-biurowi	15	75	9	68
	Pracownicy usług	13	73	14	54
	Robotnicy wykwalifikowani	8	81	11	114
	Robotnicy niewykwalifik.	23	58	19	38
	Rolnicy	8	68	25	51
	Pracujący na własny rach.	11	80	8	40
Bierni zawodowo	Renciści	6	71	23	74
	Emeryci	6	68	26	226
	Uczniowie i studenci	4	89	8	56
	Bezrobotni	13	70	17	57
	Gospodynie domowe i inni	5	74	21	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	79	11	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	65	14	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	81	8	209
	prywatnym gosp. rolnym	12	62	26	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	10	69	20	152
	501-750	13	71	16	132
	751-1000	7	75	17	169
	1001-1500	11	71	18	157
	Powyżej 1500 zł	11	83	6	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	67	27	130
	Średnie	8	75	17	501
	Dobre	12	76	12	320
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	75	20	36
	Raz w tygodniu	9	75	17	456
	1-2 razy w miesiącu	13	68	19	165
	Kilka razy w roku	8	76	16	199
	W ogóle nie uczestniczy	10	76	14	94
Poglądy polityczne	Lewica	11	77	12	174
	Centrum	11	76	13	294
	Prawica	8	83	9	263
	Trudno powiedzieć	6	59	35	219

Tabela 6

		Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację w strefie euro? Czy, Pana(i) zdaniem:			Liczba osób
		sytuacja w strefie euro jest stabilna, kryzys finansowy, którego doświadczyły niektóre państwa należące do tej strefy, już minął	sytuacja w strefie euro jest nadal niestabilna, ciągle można mówić o kryzysie finansowym w niektórych państwach należących do tej strefy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		11	68	21	950
Płeć	Mężczyźni	15	70	15	448
	Kobiety	8	67	25	502
Wiek	18-24 lata	11	72	17	114
	25-34	16	76	8	176
	35-44	11	74	16	134
	45-54	6	71	23	173
	55-64	13	67	20	176
	65 lat i więcej	11	52	38	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	61	30	358
	Miasto do 20 tys.	7	73	20	126
	20-100 tys.	16	67	16	190
	101-500 tys.	14	74	11	160
	501 tys. i więcej mieszk.	8	80	12	115
Wykształcenie	Podstawowe	8	54	38	226
	Zasadnicze zawodowe	13	65	23	229
	Średnie	11	74	15	324
	Wyższe	13	80	7	171
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	80	8	91
	Średni personel, technicy	11	75	14	40
	Pracownicy adm.-biurowi	10	85	5	68
	Pracownicy usług	17	71	11	54
	Robotnicy wykwalifikowani	14	71	14	114
	Robotnicy niewykwalifik.	16	60	24	38
	Rolnicy	5	63	32	51
	Pracujący na własny rach.	7	76	17	40
Bierni zawodowo	Renciści	3	64	34	74
	Emeryci	11	58	30	226
	Uczniowie i studenci	10	71	19	56
	Bezrobotni	14	65	22	57
	Gospodynie domowe i inni	14	64	21	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	9	77	14	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	18	72	11	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	14	75	10	209
	prywatnym gosp. rolnym	5	63	32	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	12	67	21	152
	501-750	10	70	20	132
	751-1000	7	73	20	169
	1001-1500	13	65	22	157
	Powyżej 1500 zł	15	80	5	127
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	67	25	130
	Średnie	8	67	25	501
	Dobre	17	71	12	320
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	8	59	33	36
	Raz w tygodniu	10	66	24	456
	1-2 razy w miesiącu	14	65	21	165
	Kilka razy w roku	13	73	14	199
	W ogóle nie uczestniczy	10	76	14	94
Poglądy polityczne	Lewica	19	71	10	174
	Centrum	10	74	15	294
	Prawica	12	76	12	263
	Trudno powiedzieć	6	48	46	219